

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 10916

MAYSELEKH

Litman

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

מיקרוֹ־פֶּרְמ

מִיִּסְטֶלְעֶר

Microform

פִּירוּטֶר-פּוֹרְטֶינְדֶּר, מַאָרְטֶנ

ל י ט ח א ו

ח י ס ע ל ע ר

„קינדער־פרינד“, הארשע 1936

Printed in Poland

MAJSEŁECH — LITMAN

„Kinder-Frajnd“, (wydanie „B“)

Warszawa 1936

Druk. „Renoma“, Warszawa

א חידעלע אין בריהקעסטל

א טאטע גייט מיט זיין מיידעלע אריבער און א בריוו אין פאסטקעסטל. האט ער א טאעס און ווארפט נישט אריין אין קעסטל דעם בריוו, נאר גאר דאס מיידעלע.

דייערט נישט לאנג אויב עס קומט א מענטש פון דער פאסט, וואס ווייסט נישט פון קיין כאכמעס און ער נעמט ארויס פון קעסטל די בריוו מיטן מיידעלע און טראגט זיי אפ אויף דער פאסט. איז אויף דער פאסט פאראן אן אנדערער מענטש. קוקט ער איבער אלע בריוו און געפינט צווישן זיי דאס מיידעלע.

— יואס טיסטו דא, הא? — פרעגט ער.

— מיין טאטע האט מיך אריבערגעווארפן אין קעסטל

— אזוי! און ווו איז דער אדרעס?

— ער האט נישט אָנגעשריבן.

— און ווו זענען די פאסטמארקעס?

— איך ווייס נישט.

קלערט ער, דער מענטש, אויב קלערט:

— מען דארף דײך צוריקשיקן, אָבער איך ווײַט
דאָך נישט ווױהין.

הערט דאָס אַ בריוועלע, זאָגט עס:

— אוי, שיק נישט צוריק דאָס מיידעלע, איך האָב
דריי סענט פּאָסטמארקעס איבעריקע, גיב איך זיי אָפּ
דעם מיידעלע.

— עס איז ווייניק.

— איך האָב אויך איין סענט און איבעריקע, —
שרײַט אויס אַ צווייט בריוועלע.

— און איך צוויי...

האַקיצער, מען האָט צונויפגעשלאָגן פארן מיידעלע
פּאָסטמארקעס און זי מיטגענומען אויפן שיק.
אַ וועג האָט דאָס מיידעלע געהאַט אַ פריילעכען,
יעדעס בריוועלע האָט דערציילט און אנדער מיטעלע:
ווער אַ טרויעריקס און ווער אַ פריילעכס, ווער אַ מיט-
סעלע פון גוטע קינדערלעך און ווער אַ מיטעלע פון
שלעכטע.

אז די שיף איז געקומען קיין אייראָפּע, האָט זיך
באוויזן אַ מענטש און יעדעס בריוועלע געפרעגט:

בריוועלע, בריוועלע,

זאָג מיר צי וויסטו,

ווהין פּאַרטו

און וווהין גייסטו?

האַב די בריוועלעך געזאָגט:

-- איך גיי קיין ליטע...

-- איך גיי קיין פּוילן...

-- איך קיין פיטימיטע...

-- איך -- צו רעב יויעלן.

אז עס איז געקומען צום מיידעלע, האָט זי נישט
געוויסט וואָס צו זאָגן און דער מענטש האָט זי צוריק-
געשיקט קיין ארגענטינע און דאָ האָט מען איר גע-
בראכט אויף אַ פּלאץ און יעדן געפרעגט:

-- ווער קויפט אַ מיידעלע,

אַ מיידעלע פון פּאַסט? --

ביליק און וואָלוול,

אַ גראַשן זי קאַסט.

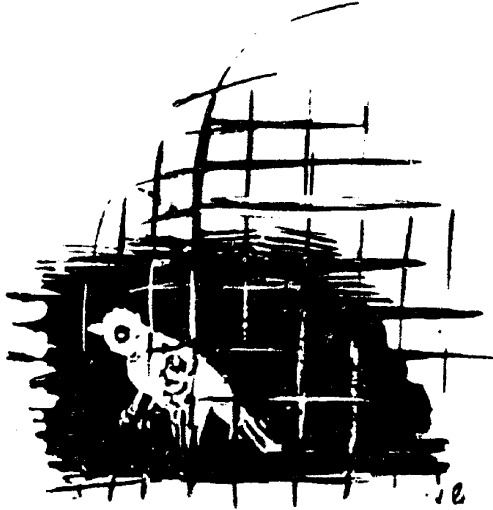
איז געקומען צו לויפן באלד דעם מיידעלעס טאַטע
און געזאָגט:

-- וויפּל קאַסט דאָס מיידעלע. -- אַ גראַשן? נאָט

אַנך צען און גיט זי מיר אַפּ צוריק.

דער שטודיע פון די פייגל

א פויגל זיצט דרין טעג און דרין נעכט פאר-
שפארט אין א שטינגל און כאפט זיך פון דארטן
ארויס. פליט ער אן אפשטעל א היקאמעטער און צוויי
און דרין — ביז ער קומט אין וואלד, צו זינע שוועס-

טער און ברידער און הייבט דארט אויף א געשריי:
-- כאוויירים, פייגל! ...

די פייגל פליען ארום שטיפעריש אין וואלד, זיגן-
גען און שפרינגען און ווען זיי דערהערן דאס קאל פון
זייער באפרייטן כאווער, לויפן זיי זיך אלע צוזאמען

מיט א פרייד און ווילן אים באגריסן, אָבער דער פויגל
לאָזט זיי נישט רעדן.

— פייגל! — זאָגט ער — איר זעט דאָרט די
שטאָט?

די פייגל דרייען אויס פארכידעשט זייערע קעפלעך
און זאָגן:

— יאָ, מיר זעען...

— ווייסט איר, וויפל טויזנטער ברידער און
שוועסטער אונדזערע געפינען זיך דאָרט אין
שטיגן?

די פייגל לאָזן אראָפּ טרויעריק די קעפלעך:

— מיר ווייסן.

— מײַן אָרעם הינדעלע נעבעך — זאָגט וויינענ-
דיק א מאמע.

— מײַן קליין שוועסטערל — זיפצט א ברודער.

— מײַן טאטע...

— מײַן מאמע...

אין וואלד ווערט מיטאמאל שטיל און אומעטיק
און עס ווערן אנטשוויגן אלע פייגל און כאיעס און
מען הערט נאָר רוישן די ביימער, וועלכע שאַקלען
טרויעריק די קעפּ.

דער פויגל קוקט אויף זיינע קאַלעגן און שרייט
אויס:

— פייגל! מיר טאָרן נישט דערלאָזן מער צו דעם!

— וואָס זאָל מען טון? — פּרעגן די איבעריקע

פייגל.

— קיין איין פּויגל וועט מאָרגן נישט צוויי-

טשערן!

אויף מאָרגן איז די שטאָט אויפגעשטאַנען שפע-

טער ווי טאָמיד און אַלע קינדער זענען געקומען שפעט

אין שול.

— וואָס איז געשען? — האָט מען זיך געפרעגט.

— מיך וועקט אַלע טאָג אויף דאָס צווייטשערן

פון פייגל און הינט האָט מען נישט געהערט קיין

פייגל צווייטשערן — האָט געזאָגט איין יונגעלע.

— אַפילע דאָס פייגעלע, וואָס זיצט ביי מיר אין

שטינגעלע, איז אַנטשוויגן געוואָרן און מען הערט נישט

פון דעם קיין שאַרף.

— זאָלן די פייגל אין סאַמע פּרילינג האָבן אוועק-

געפּלויגן אין אַנדערע לענדער?

דער טאָג איז געווען אַ גרויער, אַן אומעטיקער.

און אז אַז די קינדער זענען געקומען אויף דער גאַס,

האַבן זיי באַמערקט, אַז עס איז אויסגעשפּרייט איבער

איר אַ געוואַלדיקע מאַרעשכּוידע און אַלע ביימער און

בלומען שטייען מיט אַראַפּגעלאָזטע קעפּ און שווינגן.

— וואָס קומט דאָ פאַר? — פּרעגט אַ יונגעלע.

— נעכטן זענען די ביימער געוועזן אזוי פּריש און

נרין און געהאלטן אין סאמע מיטן בליזען און הינט
זעען זיי אייס אזוי אלט און געל ווי אינמיטן הארבסט...
— ביימער, ביימער, וואס איז געשען? — האט
געפרעגט א מיידעלע.

א הויכער בוים האט זיך א טרייסל געטון:
— מיר ווייסן נישט. די פייגל זענען הינט נישט
געקומען, אונדז איז אומעטיק און מיר וועלן...
— אז מיר הערן נישט זייער געזאנג, קענען מיר
נישט בליזען און וואקסן — האט געזאגט א צווייטער
בוים.

— זיי ברענגען אונדז דעם פרילינג, די פרייד,
די זון...

אויפן צווייטן טאג איז די שטאט געווען נאך
גרויער און אומעטיקער און די זון האט זיך ערשט בא-
וויון נאך האלבן טאג, א קיך געטון אויף דער שטאט,
אויף די גאסן, און באלד אוועקגעלייגט דעם קאפ
און ווידער טיף אנטשלאפן געווארן אין די ווינטע
קישנס.

— איר זעט — האט געזאגט איינער — אז די
פייגל זינגען נישט, איז דער זון אומעטיק...
— היינט איז די זון אינגאנצן פארשלאפן...
— די פייגל וועקן דאך אויף דעם טאג, די זון,
די ביימער...

זעקס אומעטיקע טעג האבן די הינדער פארבראכט

איז שטאָט; טעג אָן זון, אָן פרייד, אָן פּרילינג און אָן
שפּילערניען. און אויף זיבעטן טאָג זענען זיי אַוועק אין
וואַלד איבעררעדן מיט די פייגל.

וואָס ווילט איר? - האָבן זיי געפרעגט.

- קוידעם - האָבן די פייגל געזאָגט - ווילן מיר,
איר זאָלט אַרויסלאָזן אונדזערע ברידער און שוועסטער
פּון אַבערע שטייגן.

- גוט. וואָס - נאָך?

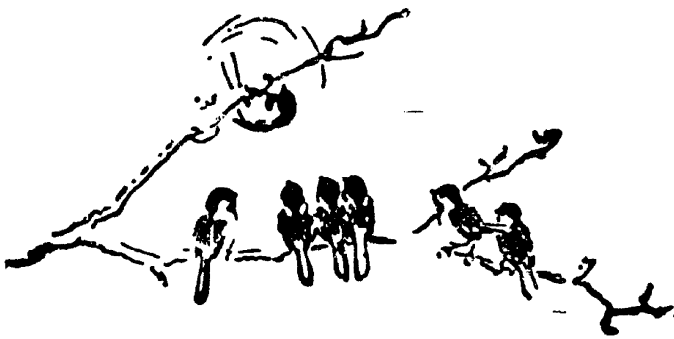
- קיין שום פייגל זאָל מען מער נישט כאַפּן
צוליב אַ קערנדל, צי אַ שטרוילע...

- אָפּגעמאַכט.

איר זאָלט מער נישט צעשטערן אונדזערע

געסטן.

- מאַסקים.

אויפן צווייטן טאָג זענען טויזנטער פייגל צוריק
געוואָרן אַרויסגעלאָזט און זיי זענען מיט פרייד

ארויס אויף דער גאס און אין זעלביקן טאג האָט
מען הונדערטער טויזנטער שטינגן פארברענט עפנטלעך
מיט געזאנג.

אויף מאָרגן האָט די זון געשניט און געווארעמט
ווי נאָך קיינמאָל, און די ביימער און בלומען האָבן זיך
צעבליט און צעגרינט. און ווען די פייגל האָבן זיך צע-
זונגען, האָבן א סאך גרויסע מוזיקער אוועקגעלייגט
זייערע אינסטרומענטן און געזאָגט:

— א זוי זינגען פייגל האָבן מיר נאָך קיינמאָל
נישט געהערט!...

איז כינע לאכט דער קייסער

דער קייסער פון כינע האָט איינמאל נישט געקענט
שלאָפן, האָט ער זיך אויפגעהויבן שטיל פון זיין
געלעגער, זיך ארויסגעגאנוועט פון פאָאָן און אוועק
שפאצירן איבער די גאסן און געסלעך פון דער שטאָט.
געווען איז שוין נאָך האלבער נאכט. די גאסן זענען
געווען פוסט און דער קייסער איז זיך אויך ארוםגע-
גאנגען טריט ביי טריט, אריינגעאָטעמט די קילע און
פרישע לופט און שטארק האַנאַע געהאַט.

— ווי גליקלעך עס זענען מינע אינטערטאנען.
— האָט ער געזאָגט — ווי רויק און געשמאַק זיי
שלאָפן עס...

קימענדיק אין אַ שמאַל געס, האָט דער קייסער
דערהערט אַ געוויין און געוואָרן אויפגעבראַכט:
— ווער וואָגט עס צו וויינען אין מיין קיניגרייך?
— האָט ער אויסגעשריגן.

— ווי נאָר דער קייסער האָט אַרויסגערעדט די ווער-
טער, איז באלד אויסגעוואַקסן הינטער זיינע פלייצעס

דער ערשטער מיניסטער, וועלכער האָט זיך טיף פֿאַרנייגט:

— ליכטיקער הערשער — האָט ער געזאָגט —
דאָס וויינט א קינד...

דער קייסער איז גלייך אוועק אין זיין פֿאלאץ
און אָנגעשריבן א געזעץ, לויט וועלכן עס ווערט אין
גאַנץ כינע פֿאַרבאָטן צו וויינען.

— לאַז די כינעזער וויינען — האָט ער געזאָגט
און זיי וועלן דיר פֿאַרטרינקען דאָס לאַנד אין טרערן.
אז דער געזעץ איז באַקאַנט געוואָרן אין לאַנד,
זענען טויזנטער מענטשן געקומען צום קייסערס פֿאלאץ
און מיט טרערן אין די אויגן זיך געבעטן:

— גרויסער הערשער! לאַז אונדז וויינען, עס
איז דאָך אונדז אזוי שווער אויפן האַרצן...

אַבער דער קייסער איז געווען האַרט און שטרענג,
אין ער האָט געזאָגט:

- ניין! דאָס קען שאַטן דעם גוטן נאָמען פון
 לאַנד. אז אַ בירגער וויינט, באַשולדיקט מען דעם קייסער
 און מען זאָגט, אז ער איז אַ שלעכטער טיראַן...
 הונדערט טויזנט כינעזער, וועלכע האָבן נישט
 געקענט אינהאַלטן זייערע טרערן, האָבן אויף מאַרגן
 אויסגעוואַנדערט פון לאַנד און זיך באַזעצט-אויף יענער
 זיט גרענעץ, וווּ זיי האָבן געגרינדעט די רעפובליק פון
 טרערן. און די איבעריקע בירגער, וועלכע האָבן נישט
 געוואָלט פאַרלאָזן זייער ליב, לאַנד, האָבן קיין אנדער
 ברייע נישט געהאַט און זיך געמוזט אינהאַלטן נישט
 צו לאָזן קיין טרער. און אז אַ כינעזער איז געפאלן און
 זיך צעהאַקט די נאָז, האָט ער געלאַכט, און אז אַ כּוּ
 געזערן האָבן וויי געטון די ציין, איז זי געשפרונגען
 פון פרייד...

אין אַ ציט ארום האָט דער קייסער ווידער נישט
 געקענט שלאָפן און איז ארויס אויפן גאַס. גייט ער אזוי
 גאס איין און גאס אויס, ביי ער קומט אין אַ געסל,
 וווּ ער דערהערט אַגרייס געלעכטער. ווערט ער אויפ-
 געבראַכט:

- ווער וואָגט עס אזוי צו לאַכן אין מיין קיניג?

ריך?

שפּרינגט ווידער ארייס דער ערשטער מיניסטער

און זאָגט:

- גנעזיקער הערשער, דאָס לאַכט אַ קינד...

דער קייסער איז גלייך אהיים און געלאזט מעלדן
דעם פאלק, אז פון הינט אן און וויטער איז אין גאנץ
כינע פארבאטן צו לאכן.

טויזנטער מענטשן זענען אויף מאָרגן געקומען
צום קייסערס פאלאץ און זיך געבעטן:

— גרויסער הערשער! לאָז אונדז לאכן, אונדז
איז דאָך אזוי גוט אויפן האַרצן...

אַבער דער קייסער איז געווען הארט און שטרענג,
און ער האָט געזאָגט:

— ניין! לאָז די כינעזער לאכן און זיי וועלן
אַפלאכן פון אלעמען און פון קייסער אליין אויך...

הונדערט טויזנט מענטשן, וועלכע האָבן נישט
געקענט לעבן אָן געלעכטער, האָבן אויף מאָרגן גענוג
מען שטעקנס אין האנט און אויסגעוואנדערט אויף יעדן
נער זיט גרענעץ, וווּ זיי האָבן געגרינדעט די רעפוב-
ליק פון געלעכטער.

אז דער כינעזישער קייסער איז געשטאַרבן, האָט
דאָס גאנצע פאלק געמוזט אים באגלייטן אין זיין איי-
ביקער ריג, אבער קיין איין מענטש, אויסער דעם קרוינ-
פרינץ, האָט נישט געוויינט און נישט פארגאָסן קיין
טרער.

— פארוואָס וויינט איר נישט? — האָט געשריגן
דער קרוינפרינץ — טוט אונך נישט וויי דער טייט פון
גרויסן הערשער?

— דאָס פאלק האָט זיך איבערגעקוקט און געשטוינט: —

- וויינעו? ... ווי אזוי וויינט מען?
 דער קריינפרינץ איז געווען ביזן זייער ביזן אבער
 ער האט געשוויגן.
 שפעטער, אז דער קריינפרינץ האט פארנומען
 דעם טראָן, האט ער צונויפגערופן דאס גאנצע פאלק
 און געהייסן געבן יעדן כינעזער א לעהעכל.
 די כינעזער האבן צוגענומען דאס לעהעכל, עס
 אייפגעגעסן און געשייגן.
 - פארוואס לאכט איר נישט? - האט דער נביע
 קייסער געשריגן - פארוואס וויינט איר נישט ארייס
 קיין צופרידנקייט! פרייט אייך נישט דער נביע קייסער?
 דאס פאלק האט זיך איבערגעקוקט פארבידעשט:
 לאכן? ... ווי אזוי לאכט מען?
 דער נביע הערשער האט זיך צעלאכט:
 כא, כא, כא! איר זעט? אזוי לאכט מען.
 די כינעזער האבן געמאכט פארשידענע גרומאכט,
 אבער ווי האבן בעשימויפן נישט געקענט נאכמאכן
 זייער הערשער.
 פון דעמאלט אן זאגט מען:
 - איי כינע לאכט דער קייסער.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

פריז סו נראשן

№ 22.

25 MAJA 1936

„K i n d e r - F r a j n d”

DWUTYGODNIK **Wydanie B**

Adres redakcji i administracji: Warszawa I, Miła 33 m. 24

די לעצטע 2 ביכלער פון דריטן

טעטיקייט-פעריאד - דערשיינען

— אין סעפטעמבער ה. י. —